פרק ד
ביטוח לאומי
סעיף 26(17) עד (19)
סעיף 27(5)
סעיפים 35 ו 36
[ביוזה מקיון של
מעסיקים לאומי
לביטוח
לאומי]

(2) המבטח ישלם למוסד את סכום הדרישה שאינו שנוי במחלוקת וכן ישיב לדרישת התשלום כאמור ויכלול בתשובתו פירוט של כלל ההסתייגויות הקיימות לו כלפי דרישת המוסד, ככל שישנן, והכול בתוך 60 ימים מיום קבלת דרישת התשלום;

(3) השיב המבטח לדרישת התשלום, רשאי המוסד לתקן את דרישת התשלום ולהעבירה למבטח בתוך 30 ימים;

(4) המבטח ישיב לדרישת התשלום המתוקנת בתוך 30 ימים מיום קבלתה;

(16) אחרי סעיף 341 יבוא:

"גבייה וייעוד של דמי ביטוח לשם מימון הסדר סיוע לעובדים עצמאיים

341א. (א) נקבע לפי חוק זה או לפי דין אחר כי עובד עצמאי שהוא מובטל יהיה זכאי לסיוע כספי (בסעיף זה – הסדר הסיוע), רשאי שר האוצר, בתקנות שיותקנו, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, ובאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת –

(1) לייעד חלק מדמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי (בסעיף זה – דמי הביטוח) או להגדיל את שיעורי דמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי (בסעיף זה – הכספים הנוספים) ובכלל זה לקבוע שיעורי הגדלה שונים לגבי חלק ההכנסה העולה על 60% מהשכר הממוצע ולגבי חלק ההכנסה שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע או לייעד את הכספים הנוספים לגבי חלקים מההכנסה כאמור בשיעורים שונים, והכול לצורך מימון הסדר הסיוע;

(2) לקבוע הוראות לעניין אופן גבייתם של דמי הביטוח או של הכספים הנוספים, והגוף שאליו הם יועברו לצורך ביצועו של הסדר הסיוע.

(ב) שר האוצר רשאי לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיף קטן (א), גם אם שר הרווחה והשירותים החברתיים הפחית בצו לפי סעיף 341 את שיעורי דמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי כדי להשוות אותם לשיעורים שמשלם עובד שכיר או כדי להפחית את הפער ביניהם.";

(17) בסעיף 355 –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) (1) מעסיק או מי שמשלם פנסיה מוקדמת, יגיש למוסד באופן מקוון, דין וחשבון על שכר עבודה או על פנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א) ששילם למי שבעדו הוא חייב או היה חייב בתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 342(ב), במועדים אלה:

(א) עד יום 18 ביולי בכל שנה – לגבי החודשים ינואר עד יוני של אותה שנה;

(ב) עד יום 18 בינואר בכל שנה – לגבי החודשים ינואר עד דצמבר של השנה שקדמה לה;

(ג) עד יום 30 באפריל בכל שנה – לגבי שנת המס שקדמה לה; ניתנה לכלל המעסיקים ארכה להגשת דוח לפי סעיף 166 לפקודת מס הכנסה, יוארך המועד להגשת דין וחשבון לפי פסקת משנה זו בהתאם;

(2) פקיד גבייה שהמוסד מינהו לשם כך רשאי לדחות את המועדים הקבועים בפסקה (1) אם הוכח להנחת דעתו כי קיימת סיבה מספקת לכך;

(3) לעניין סעיף קטן זה, יקראו את סעיף 342(ב) כאילו "עובד" – הוא מבוטח כמשמעותו בסעיף 75(א), למעט עובד במשק בית שלא לצורך עסקו או משלח ידו של המעסיק;

(4) השר רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע סוגי מעסיקים שיגישו דין וחשבון כאמור בסעיף קטן זה, באופן שאינו מקוון, בהתאם להוראות שיקבע";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "סעיף קטן (א)" יבוא "ו־(א1)";

(18) בסעיף 357, המילים "לפי התקנות" – יימחקו ובמקום "או (א)(2) ו־(ב)" יבוא "או (א)(2), (א1) ו־(ב)";

(19) בסעיף 398, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד1) מי שלא הגיש דיווח כאמור בסעיף 355(א1) בתוך 60 ימים מהמועדים הנקובים בו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין";

דברי הסבר

שכלל התקצוב שמועבר היום כהשתתפות אוצר המדינה על הגבייה, יועבר כסכום אחד.

סעיף 43 לחוק הביטוח הלאומי שעניינו מענק אשפוז, קובע, בין השאר, כי סכום מענק האשפוז שמשלם המוסד לביטוח לאומי לבית החולים, בשל יולדת המאושפזת בו, יהיה כאמור בלוח ב'1. פרט 2(א) בלוח ב'1 קובע כי מענק האשפוז ליולדת הוא 11,015 שקלים חדשים, ובמקרה שנולד פג – 174,754 שקלים חדשים נוספים. סעיף 32(ג2) לחוק הביטוח הלאומי קובע שאוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי על ההוצאות שהוציא למתן מענק אשפוז לפי הוראות לוח ב'1, בסכום השווה ל־237.5 מיליון שקלים חדשים, כשסכום זה מעודכן מעת לעת. הגירעון השוטף של המוסד לביטוח לאומי נכון לשנת 2014 עמד על 4.2 מיליארד שקלים חדשים. גירעון זה צפוי לגדול בשלוש השנים הקרובות בכ־2 מיליארד שקלים חדשים, זאת בשל קצב הגידול בהוצאות אשר גבוה מקצב הגידול בהכנסות. כדי להתמודד עם גרעון המוסד לביטוח לאומי כאמור, מוצע לקבוע כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי על מלוא ההוצאות שהוציא למתן מענק אשפוז כאמור, בלא לנקוב בסכום השיפוי.

כמו כן, בשל מגמת הזדקנות האוכלוסייה והעלייה במספר מקבלי קצבאות הזקנה, השאירים והסיעוד, מוצע להוסיף לסעיף 32 את סעיף קטן (ז), ולקבוע בו כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בשל תשלומי קצבאות זקנה, שאירים וסיעוד הנובעים מההפרש בין הגידול הטבעי באוכלוסיית מקבלי קצבאות אלה לבין הגידול הטבעי באוכלוסייה הכללית, כפי שיחושב בהתאם לנתונים מן השנה הקודמת, אשר פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ובלבד שסכום השיפוי לא יעלה על 750 מיליון שקלים חדשים בשנה (בפרק זה – התקרה). כן, מוצע לקבוע הוראות עדכון לתקרה האמורה.

לצורך מימון החיסכון לטווח ארוך כפי שמוצע בפרק זה, מוצע לקבוע הוראת שעה לעניין הסכומים שיעביר אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי בשנים 2015 עד 2019 כך שאוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בעד התשלומים המיוחדים בשנים אלו. משנת 2020 ואילך אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בסכום קבוע.

נוסחם של הסעיפים הקטנים שבסעיף 32 שמוצע לבטל או להחליף:

"(א) בהתאם לשיעורים הנקובים בלוח ב' יקציב אוצר המדינה למוסד, לכל שנת כספים, סכום השווה לצירוף כל אלה:

(1) אחוזים מתקבולי המוסד באותה שנת כספים מדמי ביטוח זקנה ושאירים ומתשלומי אוצר המדינה לענף זקנה ושאירים לפי סעיף קטן (ג1);

(2) אחוזים מתקבולים כאמור מדמי ביטוח ילדים ומתשלומי אוצר המדינה לענף ילדים לפי סעיף קטן (ג1);

(20) לוח ב' – בטל.

חוק הביטוח הלאומי – תחילה תחולה והוראות מעבר

27. (א) תחילתו של חוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26 לחוק זה, למעט הסעיפים המפורטים בסעיפים קטנים (ב) ו־(ג), ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) (בסעיף זה – יום התחילה).

(ב) תחילתם של סעיפים 1 ו־68 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 26(1) ו־(5) לחוק זה, ביום י"ב באייר התשע"ה (1 במאי 2015) (בסעיף זה – היום הקובע), ואולם ההפרש שבין הסכום הבסיסי כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו ערב יום התחילה לבין הסכום הבסיסי כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 26(1) לחוק זה, בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום התחילה, ישולם עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015).

(ג) תחילתם של סעיפים 74ב עד 74ה לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 26(6) לחוק זה ביום הקובע, ואולם המוסד יעביר לחיסכון ארוך טווח את סכום החיסכון כהגדרתו בסעיף קטן (א) לסעיף האמור, מיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017); סכום החיסכון בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016), יועבר לחיסכון ארוך טווח, בתשלומים חודשיים שווים, מיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017), עד יום ג' בטבת התש"פ (31 בדצמבר 2019).

דברי הסבר

(3) אחוזים מתקבולים כאמור בפסקה (1) מדמי ביטוח נכות ומתשלומי אוצר המדינה לענף נכות לפי סעיף קטן (ג1).

(ב) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודמים ערב יום כ"ח באדר ב' תשמ"ד (1 באפריל 1984).

(ג) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, על ההוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושבי ישראל לפי פסקה (4) להגדרת "מבוטח" שבסעיף 223.

...

(ג3) תקבולים שגבה המוסד בשל ביטוח הפטור מתשלום דמי ביטוח כאמור בסעיף 351(א) ו־(ה) כנוסחו ערב יום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008) וכן תקבולים שגבה לפי הוראות סעיף 371(ב), לא ייחשבו כתקבולים לעניין סעיפים קטנים (א) ו־(ג1).

(ד) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) לא יעלה סך כל ההקצבה על הסכום שנקבע למטרה זו בחוק התקציב לאותה שנת כספים; ואולם אם התברר שהסכום שנקבע בחוק התקציב קטן מההקצבה, הרשות בידי ועדת הכספים של הכנסת, על פי הצעת השר ולאחר התייעצות עם שר האוצר, להתאים את הסכום שנקבע בחוק התקציב להקצבה לפי סעיפים קטנים (א) ו־(ב).

(ה) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהסכמת שר האוצר, רשאי לשנות את השיעורים הנקובים בלוח ב'."

נוסחו של לוח ב' שמוצע לבטל:

"**לוח ב'**

(סעיף 32)

הקצבת האוצר למוסד

פרט	הבסיס לחישוב	שיעור
1	דמי ביטוח זקנה וביטוח שאירים	17.1%
2	דמי ביטוח ילדים –	
	(1) בשנת 1994	115%
	(2) בשנת 1995	130%
	(3) בשנת 1996	145%
	(4) בשנת 1997 ואילך	170.3%"

לפסקה (6) ולסעיף 27(ג):

כדי לסייע לצעירים ולהקל על השתלבותם וקליטתם בחיי חברה תקינים בהגיעם לבגרות, מוצע לקבוע כי המוסד לביטוח לאומי יעביר בעד כל ילד שמשתלמת בעדו קצבת ילדים, סכום של 50 שקלים חדשים בכל חודש לטובת חיסכון ארוך טווח (בפרק זה – החיסכון) עד הגיעו של הילד לגיל 18.

בשונה מקצבת ילדים, סכום החיסכון ניתן לילד עצמו ומוצע לקבוע כי הסכומים שיצטברו בחיסכון לטובת כל ילד (בפרק זה – סכום החיסכון הצבור) לא ייראו כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, או לעניין תשלומי חובה או היטלים אחרים, לפי כל דין, וכן לעניין גמלאות לפי חוק זה ולפי חוק הבטחת הכנסה.

(ד) סעיף 149 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(8) לחוק זה, לא יחול על התחייבויות המינהלה או המוסד שנעשו לפי המלצת המועצה כאמור בסעיף האמור שניתנה עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015), אף אם התחייבו בהן לאחר יום התחילה; לעניין זה, "המועצה", "המוסד", ו"המינהלה" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי.

(ה) סעיפים 161(א), 162, 171(א)(2) ו־174(ב)(1) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 26(9) עד (12) לחוק זה, יחולו על מי שהתאריך הקובע לגביו, חל ביום התחילה או לאחריו; לעניין זה, "התאריך הקובע" – כהגדרתו בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי.

(ו) סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(15) לחוק זה, יחול על ניכוי שנעשה ביום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) ואילך, או על פסק דין או הסכם שמכוחם רשאי המבטח לבצע ניכוי, שניתן או נכרת לפי העניין, ביום האמור ואילך, והכול לפי המוקדם מביניהם.

(ז) סעיף 355 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(17) לחוק זה, יחול על דיווח בעד שנת הכספים 2016 ואילך.

27 ל"ס

סעיף 32 ולוח ב' לחוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה

28. (א) בתקופה שמיום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016), יקראו את סעיף 32(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(3) לחוק זה, כך שבמקום "49 אחוזים" יבוא "45.1 אחוזים".

(ב) בתקופה שמיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) עד יום ג' בטבת התש"פ (31 בדצמבר 2019), יקראו את סעיף 32(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(3) לחוק זה, כך שבמקום "49 אחוזים" יבוא "51.2 אחוזים".

דברי הסבר

מוצע לקבוע בסעיף 74ג המוצע, כי הילד יהיה זכאי לקבל את סכום החיסכון הצבור עם הגיעו לגיל 21 (בפרק זה – גיל הפדיון) בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר. כמו כן מוצע לקבוע כי ניתן יהיה למשוך את סכום החיסכון הצבור במועד מוקדם יותר, בהגיעו של הילד לגיל 18 ובלבד שמשיכת כספי החיסכון נועדה לאחת מהמטרות הבאות: לימודיו במוסד חינוכי, הקמת עסק חדש לפרנסתו, רכישת דירת מגורים לרבות חכירה לדורות או נישואיו.

בסעיף 74ד המוצע, מוצע לקבוע כי במקרים חריגים יהיה רשאי הורהו של הילד או מי שמקבל את קצבת הילדים בעדו, למשוך את סכום החיסכון הצבור בעד הילד הזכאי לפני גיל הפדיון בשל מצב רפואי העלול להביא לפגיעה בחייו או גופו של הילד ולטובת מימון צרכיו הרפואיים של הילד. לצורך בחינת משיכת סכום החיסכון הצבור תוקם ועדה אשר תורכב מארבעה חברים: שני נציגים שימנה שר הבריאות מבין עובדי משרדו שאחד מהם יהיה יושב ראש הוועדה ושני נציגים שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים מבין עובדי משרדו או מבין עובדי המוסד לביטוח לאומי.

תפקידה של הוועדה יהיה, בין השאר, לבחון את מצבו הרפואי של הילד והאם הוא עלול להביא לפגיעה בחייו או בגופו ובמקרים שתמצא לנכון תאשר את משיכת כספי החיסכון הצבור לצורך מימון צרכיו הרפואיים של הילד. בנוסף, מוצע לקבוע כי שר הבריאות ושר הרווחה והשירותים החברתיים, בהסכמת שר האוצר, יקבעו הוראות בדבר סדרי דיוני הוועדה ועבודתה והוראות בנוגע לנוהל הגשת בקשה לוועדה והטיפול בה.

בסעיף 74ה המוצע, מוצע לקבוע, כי שר האוצר יקבע הוראות בדבר הקמתו של המנגנון לניהול סכומי החיסכון הצבורים, אופן הפעלתו, סוגי הנכסים שבהם יושקעו כספי החיסכון והאופן שבו יעודכנו סכומי החיסכון מעת לעת. בנוסף, מוצע לקבוע כי שר האוצר יקבע הוראות בדבר דרכי העברת סכום החיסכון הצבור לילד זכאי שהגיע לגיל הפדיון וכן הוראות בדבר העברת סכום החיסכון הצבור במקרה של פטירת הילד. עוד מוצע לקבוע כי שר האוצר יקבע כללים בנוגע לכספים שלא הוצאו בגיל הפדיון והשימוש שיעשה בהם.

התקנת התקנות כאמור, בידי שר האוצר תיעשה לאחר עבודת צוות בין – משרדי בראשות הממונה על התקציבים ובהשתתפות סגן החשב הכללי והמנהל הכללי של המוסד לביטוח לאומי, אשר יגבש המלצות באשר לאופן הקמתו ותפעלו של מנגנון לניהול כספי החיסכון.

מוצע לקבוע כי הזכאות לקבלת החיסכון תחל כבר ביום י"ב באייר התשע"ה (1 במאי 2015) (בפרק זה – היום הקובע) יחד עם זאת העברת כספי החיסכון בפועל על ידי המוסד לביטוח לאומי תחל בפועל רק ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017). סכום החיסכון בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016) יועבר בתשלומים חודשיים שווים בשנים 2017 עד 2019.

תיקון פקודת מס הכנסה

35. בפקודת מס הכנסה[28] –

(1) בסעיף 140א, בסעיף קטן (א), אחרי "מאת המוסד לביטוח לאומי" יבוא "(בסעיף קטן זה – המוסד)", במקום "שמשלם המוסד לביטוח לאומי" יבוא "שמשלם המוסד" ובסופו יבוא "וכן רשאי הוא לקבל מאת המוסד דין וחשבון שקיבל המוסד לפי סעיף 355(א1) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995";

(2) בסעיף 166 –

(א) סעיפים קטנים (ב1) עד (ב3) – בטלים;

(ב) בסעיף קטן (ג), ההגדרות "חוק חתימה אלקטרונית", "חתימה אלקטרונית מאושרת", "תעודה אלקטרונית", "חתימה אלקטרונית מאובטחת" ו־"עוסק פטור" – יימחקו.

פקודת מס הכנסה – תחילה

36. תחילתה של פקודת מס הכנסה, כנוסחה בסעיף 35 לחוק זה, ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

פרק ז': פיתוח לאומי

הגבלת התקשרות עם קרן קיימת לישראל ותחולת חוק חובת מכרזים

37. (א) בסעיף זה –

"חוק חובת המכרזים" – חוק חובת המכרזים, התשנ"ב–1992[29];

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985[30];

"חוק תקציב שנתי" – כהגדרתו בחוק יסודות התקציב;

"מוסדות הקרן" – תאגידים שבבעלותה ובשליטתה הבלעדית של קרן קיימת לישראל, כמשמעותם בפסקה (ד) להגדרה "קרנותיה ושאר מוסדותיה של ההסתדרות הציונית" שבסעיף 1 לנספח לאמנה בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציונית העולמית[31], ולרבות הימנותא בע"מ;

דברי הסבר

לסעיף 27(א), 30 ו־36

מוצע לקבוע כי תחילתו של פרק הביטוח הלאומי, למעט הסעיפים שבהם נקבע אחרת, וכן של חוק ביטוח בריאות ממלכתי ופקודת מס הכנסה יהיה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016). זאת, משום שהתיקונים המוצעים מהווים שינוי תקציבי בהיקף משמעותי, שחושב על בסיס תקציבי שנתי וכמו כן, נדרש זמן היערכות מספק למוסד לערוך את השינויים הנדרשים ליישום התיקונים המוצעים.

פרק ז' – כללי

לקרן הקיימת לישראל (בפרק זה – קק"ל) בעלות בקרקעות בהיקף של כ־2.3 מיליון דונמים בתחומי מדינת ישראל, שהן בסביבות 11% מהקרקעות במדינה. בניכוי שטחו של מחוז דרום, אשר משתרע על פני 60% משטח המדינה, שיעור הבעלות של קק"ל על קרקעות בשטח המדינה עומד על כ־22% (1.9 מיליון דונמים). שיעור ניכר מהקרקעות המצויות היום בבעלות קק"ל הועבר אליה בעסקאות רכש מהמדינה. באמנה בין מדינת ישראל לקרן הקיימת לישראל, התשכ"ב–1961 (י"פ התשכ"ה, עמ' 1567) (בפרק זה – האמנה בין מדינת ישראל לקק"ל) שנחתמה בשנת 1961 בין ממשלת ישראל לבין קק"ל, נקבע כי מקרקעי קק"ל ינוהלו בידי מינהל מקרקעי ישראל (כיום רשות מקרקעי ישראל (בפרק זה – רמ"י)), כנאמן עבור קק"ל.

במסגרת ניהול הקרקעות המשותף מעבירה רמ"י לקק"ל, מדי שנה, את הכספים שהתקבלו בעד קרקעות קק"ל ששווקו בידה (בניכוי הוצאות שוטפות והוצאות אחרות). לאור עליית מחירי הקרקעות ומחירי הדירות, חל בשנים האחרונות גידול ניכר בכספים שמעבירה רמ"י לקק"ל בעד הקרקעות ששיווקה עבורה. בשנים 2009 עד 2014 העבירה רמ"י לקק"ל כ־1.07 מיליארד שקלים חדשים בשנה, בממוצע.

בהתאם להסדר המתואר לעיל, העבירה המדינה לקק"ל במהלך השנים מיליארדי שקלים חדשים שמקורם, בין השאר, בהשבחת קרקעותיה של קק"ל בידי המדינה.

[28] דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ד, עמ' 735.

[29] ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

[30] ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

[31] י"פ התשל"ט, עמ' 2174.